

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Geosintetik materiallar. Geotekstil va uning asosidagi mahsulotlarning birlik maydoniga
massasini aniqlash uchun sinov usuli

(ISO 9864:2024, IDT)

Rasmiy nashr

O'zbekiston standartlar instituti

Toshkent

So‘z boshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan QABUL QILISHGA TAQDIM ETILDI.

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2024-yil 12 - avgustdagi 45/XSt-son buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu standart ISO 9864:2005 “Geosynthetics. Test method for the determination of mass per unit area of geotextiles and geotextile-related products” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

Mundarija

1	Qo‘llanish doirasi.....	1
2	Standartlarga havolalar.....	1
3	Tamoyil	1
4	Tartib-taomil.....	1
5	Natijalarni ifodalash	2
6	Sinov bayonnomasi	2

Muqaddima

ISO (Xalqaro Standartlashtirish Tashkiloti) - milliy standartlar organlari (ISO a’zo organlar) butun dunyo federatsiyasi hisoblanadi. Xalqaro standartlarni tayyorlash bo’yicha ishlar odatda ISO texnik qo’mitalari tomonidan amalga oshiriladi. Texnik qo’mita tashkil etilgan mavzudan manfaatdor bo’lgan har bir a’zo organ ushbu qo’mitada vakillik qilish huquqiga ega. Ishda ISO bilan hamkorlik qiluvchi xalqaro tashkilotlar, davlat va nodavlat tashkilotlar ham ishtirok etmoqda. ISO Xalqaro elektrotexnika komissiyasi (IEC) bilan elektr standartlashtirishning barcha masalalari bo’yicha yaqin hamkorlik qiladi.

Xalqaro standartlar ISO/IEC direktivalarining 2-qismida keltirilgan qoidalarga muvofiq ishlab chiqilgan.

Texnik qo’mitalarning asosiy vazifasi xalqaro standartlarni tayyorlashdir. Texnik qo’mitalar tomonidan qabul qilingan Xalqaro standartlar loyihalari ovoz berish uchun a’zo organlarga yuboriladi. Xalqaro standart sifatida e’lon qilish ovoz beruvchi a’zo organlarning kamida 75% tomonidan ma’qullanishi kerak.

Ushbu hujjatning ayrim elementlari patent huquqlarining predmeti bo’lishi mumkinligiga e’tibor qaratiladi. ISO patent huquqlarining birortasini yoki barchasini aniqlash uchun javobgar emas.

ISO 9864 standartlashtirish bo’yicha Yevropa qo’mitasi (CEN) tomonidan ISO/TC 221 Geosintetik texnik qo’mitasi bilan hamkorlikda ISO va CEN o’rtasidagi texnik hamkorlik to’g’risidagi bitimga (Vena kelishuvi) muvofiq tayyorlangan.

Ushbu hujjatning butun matnida “...ushbu Yevropa standarti...” so’zini “...ushbu xalqaro standart...” degan ma’noda o’qing.

Ushbu ikkinchi nashr texnik jihatdan qayta ko’rib chiqilgan birinchi nashrni (ISO 9864:1990) bekor qiladi va almashtiradi.

Kirish

Ushbu standart (EN ISO 9864:2005) CEN/TC 189 “Geosintetik” texnik qo‘mitasi tomonidan tayyorlangan bo‘lib, uning kotibiyati IBN tomonidan ISO/TC 221 “Geosintetik” texnik qo‘mitasi bilan hamkorlikda amalga oshiriladi.

Ushbu standart (EN ISO 9864:2005) CEN/TC 189 “Geosintetik” texnik qo‘mitasi tomonidan tayyorlangan bo‘lib, uning kotibiyati IBN tomonidan ISO/TC 221 “Geosintetik” texnik qo‘mitasi bilan hamkorlikda amalga oshiriladi.

Ushbu standart EN 965:1995 standartini almashtiradi.

CEN/CENELEC ichki qoidalariga muvofiq, quyidagi mamlakatlarning milliy standartlar tashkilotlari ushbu Yevropa standartini amalga oshirishlari shart: Avstriya, Belgiya, Kipr, Chexiya, Daniya, Estoniya, Finlyandiya, Fransiya, Germaniya, Gretsiya, Vengriya, Islandiya, Irlandiya, Italiya, Latviya, Litva, Lyuksemburg, Malta, Niderlandiya, Norvegiya, Polsha, Portugaliya, Slovakiya, Sloveniya, Ispaniya, Shvetsiya, Shveysariya va Buyuk Britaniya.

Ushbu standartni talqin qilish yoki qo‘llashda tushunmovchiliklar yuzaga kelganda standartning asli yozilgan tillarining biridan foydalanish tavsiya etiladi.

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Geosintetik materiallar. Geotekstil va uning asosidagi mahsulotlarning birlik maydoniga massasini aniqlash uchun sinov usuli

Геосинтетика. Метод испытания для определения массы на единицу площади геотекстиля и изделий из геотекстиля

Geosynthetics. Test method for the determination of mass per unit area of geotextiles and geotextile-related products

Amalga kiritish sanasi 12.10.2024

1 Qo'llanish doirasi

Ushbu standart identifikatsiya qilish va texnik ma'lumotlar varaqlarida foydalanish uchun geotekstil va geotekstil bilan bog'liq mahsulotlarning birlik maydoniga massasini aniqlash usulini belgilaydi.

Usul barcha geotekstil va geotekstil bilan bog'liq mahsulotlar uchun amal qiladi.

2 Standartlarga havolalar

Quyidagi standart ushbu matndagi havolalar orqali ushbu standart qoidalarini tashkil etuvchi qoidalarni o'z ichiga oladi. Sanasi ko'rsatilgan havolalar uchun faqat keltirilgan nashr qo'llaniladi. Sanasi ko'rsatilmagan havolalar uchun havolali hujjatning so'nggi nashri (shu jumladan har qanday o'zgartirishlar) qo'llaniladi.

ISO 554 Konditsionerlik va/yoki sinov uchun standart atmosferalar. Texnik xususiyatlari (Standard atmospheres for conditioning and/or testing. Specifications)

ISO 9862 Geosintetika. Namuna olish va sinov namunalarini tayyorlash) (Geosynthetics. Sampling and preparation of test specimens (ISO 9862:2005).

3 Tamoyil

Birlik maydonidagi massa namunaning to'liq kengligi va uzunligi bo'ylab taqsimlangan pozitsiyalardan kesilgan ma'lum o'lchamdagi kvadrat yoki dumaloq namunalarni tortish yo'li bilan hisoblanadi.

4 Tamoyil

4.1 Namunalar

EN ISO 9862 ga muvofiq kamida o'nta namunani 100 cm² nominal o'lchamda, qolip yordamida kesib olinadi.

Namunalarni tekshiriladigan materialning vakili bo'ladigan tarzda kesib olinadi.

Namunalar 0,5 % aniqlikda o'lchanadi. Agar mahsulotning tuzilishi 100 cm² namunaga mos kelmasa, kerakli o'lchov aniqligiga erishish uchun kattaroq namunadan foydalanish kerak bo'lishi mumkin.

Nisbatan katta to'r o'lchamiga ega bo'lgan geotekstil bilan bog'liq mahsulotlar, masalan, geogridlar yoki geonetlar - tarkibiy elementlarning ikkita bo'g'ini o'rtasida yarmida kesilishi kerak. Namuna har ikki yo'nalishda kamida 5 ta tarkibiy elementni o'z ichiga olishi kerak. Namuna maydoni har bir namuna uchun alohida belgilanadi.

Namunalarni ISO 554 ga muvofiq 24 h davomida shartlanadi, agar bu tartib-taomilni o'tkazib yuborish natijalarga ta'sir qilmasligini ko'rsatmaydi.

4.2 Taroziya solish

Har bir namuna 10 mg aniqlikda tortiladi.

5 Natijalarni ifodalash

Tenglamadan foydalanib, har bir namunaning kvadrat metr uchun grammda ifodalangan ρ_A birlik maydonidagi massasini hisoblanadi.

$$\rho_A = \frac{m \times 10\,000}{A}$$

Bu yerda:

- m - namunaning massasi, g;
A - namunaning maydoni, sm².

Natijani kvadrat metr uchun eng yaqin grammga yaxlitlash va o'zgarish koeffitsienti birlik maydoni uchun o'rtacha massa hisoblanadi.

9 Sinov bayonnomasi

Sinov bayonnomasida quyidagilar bo'lishi kerak:

- a) sinov ushbu standartga muvofiq amalga oshirilganligi to'g'risidagi bayonot;
- b) sinovdan o'tgan namunalar soni;
- c) ishlatiladigan konditsioner atmosfera;
- d) namunaning o'lchami 100 cm² dan katta bo'lsa, foydalanilgan o'lcham va strukturaning tavsifi (so'zlar, eskiz yoki fotosurat);
- e) maydon birligi uchun massaning o'rtacha qiymati, kvadrat metr uchun gramm;
- f) o'zgaruvchanlik koeffitsienti;
- g) belgilangan sinov tartibidan har qanday og'ish tafsilotlari;
- h) sinov sanasi.

Bibliografik ma’lumotlar

SUT 59.080.70